

ЕКОНОМІКА

DOI: <https://doi.org/10.32782/2519-884X-2024-52-1>

УДК 338.48

*Демко В.С., к.е.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
valjademko88@gmail.com
ORCID: 0000-0001-6456-8795*

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

***Анотація.** Стаття присвячена стратегічним напрямкам розвитку міжнародного туризму. Виявлено ключові фактори, які впливають на туристичну діяльність та визначено успішні стратегії для їх впровадження. Визначено стратегічні напрями, глобальні чинники, що впливають на розвиток міжнародного туризму, сформовано переваги сталого туризму. Розроблено та запропоновано рекомендації та практичні кейси щодо реалізації стратегії розвитку у сфері міжнародного туризму з урахуванням специфіки галузі та потреб ринку.*

***Ключові слова:** сталий туризм, туристична сфера, туристичний потік, міжнародний туризм, стратегічний розвиток, міжнародне туристичне співробітництво.*

JEL code classification: L83, Z32

Постановка проблеми. Світовий туризм є важливою галуззю економіки, яка має значний вплив на соціальний, економічний та культурний розвиток країн. Однак, зміни у світовій політиці, технологіях, кліматі, соціальних умовах та інших сферах життя суспільства створюють нові виклики та можливості для розвитку туризму.

Стратегічне планування в туризмі стає все більш важливим для забезпечення стійкого розвитку галузі та максимізації її позитивного впливу на економіку, культуру та навколишнє середовище. Дослідження стратегічних напрямів розвитку світового туризму дозволяє виявляти переваги, ризики та можливості, що стоять перед цією галуззю, та розробляти стратегії та політики для її подальшого розвитку. Питання стратегічного розвитку туризму охоплюють широкий спектр аспектів, таких як розвиток інфраструктури, маркетинг та реклама, сталість та збереження природних ресурсів, розвиток нових туристичних продуктів та послуг, а також вплив технологій на туристичний потік.

Дослідження цієї теми має велике значення для наукового співтовариства, адміністраторів туристичної галузі, урядових структур та інших зацікавлених сторін, оскільки воно допомагає зрозуміти складні взаємозв'язки між різними факторами, що впливають на розвиток туризму, та розробляти стратегії для сталого та інноваційного розвитку галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення напрямів дослідження стратегічного розвитку міжнародного туризму як на світовій так і на національній науковій арені здійснюють J. Harrington, R., K. Chathoth, P., Ottenbacher, M. and Altinay, L. У своїй роботі «Strategic management research in hospitality and tourism: past, present and future» (2014) [13, с. 778–808] вчені вивчали стратегічне управління у туризмі, зосереджуючись на поточних викликах та майбутніх напрямках розвитку галузі. Dr Akanksha Choudhary у своєму дослідженні «Strategic management in sustainable tourism: challenges and prospects» (2021) [9] вивчала різноманітні стратегії розвитку туризму у різних країнах, проводячи порівняльний аналіз та виділяючи найефективніші практики. Hafiz Muhammad Usman Khizar, Aurangzaib Younas, Satish Kumar, Ahsan Akbar, Petra Poulova в своїй останній публікації «The progression

of sustainable development goals in tourism» (2023) [16] зосереджували свою увагу на сталому розвитку туризму та стратегіях його впровадження, досліджуючи проблеми і виклики імплементації сталістичних підходів.

Матвієвський Н.А. в останній публікації «Методичні підходи визначення обсягу фінансування розвитку України в післявоєнний період» (2023) [5, с. 168–178] досліджував вплив фінансові трансформації та стратегічні наслідки цього процесу, вказуючи на майбутні тенденції розвитку туризму і його вплив на Україну в період відновлення. Задоя В.О., Чаркіна Т.Ю. у своєму дослідженні «Стратегічний менеджмент в туризмі: ключові аспекти» (2022) [4, с. 72–80] аналізував стратегії управління туристичними напрямками з орієнтацією на сталий розвиток та впровадження екологічно чистих практик.

Ці вчені є активними учасниками наукового співтовариства та здійснюють важливі дослідження у сфері стратегічного розвитку міжнародного туризму, їхні публікації допомагають визначити напрями розвитку галузі та впроваджувати ефективні стратегії управління.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає в аналізі та розумінні стратегічних напрямків, які визначають подальший розвиток туристичної галузі на міжнародному рівні. Це дослідження спрямоване на виявлення ключових факторів, які впливають на туристичну діяльність у світі та визначають успішні стратегії для їх впровадження. Основними цілями дослідження є:

1. Аналіз поточного стану міжнародного туризму: визначення тенденцій розвитку, обсягу та структури міжнародного туризму, ідентифікація основних ринкових учасників та конкурентів.

2. Вивчення стратегічних викликів та можливостей: виявлення проблем, з якими зіштовхнеться галузь у майбутньому, та ідентифікація потенційних шляхів розв'язання цих проблем.

3. Визначення практичних заходів для впровадження стратегій: розробка рекомендацій та практичних кроків, а також оцінка їхньої ефективності та результативності.

Отже, мета дослідження полягає в розробці стратегічних рекомендацій для подальшого розвитку міжнародного туризму, які сприятимуть його сталому зростанню та вдосконаленню.

Виклад основного матеріалу. Стратегічний розвиток міжнародного туризму – це систематичне та довгострокове планування та впровадження заходів з метою стимулювання, оптимізації та забезпечення сталого росту туристичної галузі на міжнародному рівні. Це включає в себе визначення стратегічних цілей, розробку довгострокових планів, а також прийняття конкретних заходів для вдосконалення інфраструктури, маркетингу, обслуговування та сталості в галузі туризму.

Стратегічний розвиток міжнародного туризму серед вітчизняних науковців України показує, що ця концепція розглядається як складний і багатоплановий процес, спрямований на створення та реалізацію стратегій, сприяючи сталому та інноваційному розвитку міжнародного туризму.

Науковці України визначають ключові аспекти стратегічного розвитку міжнародного туризму а саме [1, с. 76–80; 2, с. 34–37; 3, с. 152; 4, с. 72–80]:

➤ акцент на сталому розвитку: підкреслюють необхідність інтеграції економічного, соціокультурного та екологічного вимірів у стратегії розвитку туризму для забезпечення його сталості та збалансованого росту.

➤ врахування глобальних тенденцій: науковці вказують на важливість аналізу глобальних тенденцій та викликів, таких як демографічні зміни, технологічний прогрес, зміни клімату, для розробки стратегій, які будуть відповідати потребам та очікуванням ринку.

➤ розвиток туристичних продуктів та послуг: українські науковці визнають важливість постійного вдосконалення туристичних продуктів та послуг, а також розробки нових інноваційних продуктів для залучення туристів.

➤ залучення громадськості та місцевих спільнот: вони наголошують на важливості врахування інтересів місцевих спільнот та залучення їх до процесу прийняття рішень у сфері туризму.

- управління якістю та маркетингові стратегії;
- аналізуючи стратегічний розвиток міжнародного туризму, науковці вказують на значення управління якістю послуг та використання маркетингових стратегій для просування туристичних продуктів на міжнародному ринку.

Узагальнюючи, науковці України розглядають стратегічний розвиток міжнародного туризму як комплексний процес, який вимагає інтеграції різних аспектів і факторів для досягнення сталого та інноваційного розвитку галузі.

Розвиток міжнародного туризму фактично залежить від напрямів та конкретних заходів, які впливають на розвиток галузі в цілому та можуть варіюватися в залежності від конкретного контексту і особливостей країни чи регіону. Важливо враховувати взаємодію різних чинників та постійно вдосконалювати стратегії відповідно до змін у глобальному туристичному середовищі (рис. 1) [3, с. 152].

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Рис. 1. Стратегічні напрями розвитку світового туризму

Джерело: сформовано автором

Стратегічний розвиток міжнародного туризму визначається численними чинниками (табл. 1.) [7, с. 145–157], такими як економічні умови, соціокультурні тенденції, технологічний прогрес та екологічні вимоги.

Таблиця 1

Глобальні чинники формування напрямів стратегічного розвитку міжнародного туризму в світі

№	Перелік чинників	Стратегічні аспекти впливу
1	2	3
1	Економічні чинники	економічний ріст; курси валют; зміни в умовах зайнятості; інфляція та вартість життя; фіскальні заходи та підтримка галузі; глобальні економічні тренди; розвиток інвестицій; туризм як галузь зайнятості; транскордонний туризм; глобалізація та технології.

Закінчення таблиці 1

1	2	3
2	Соціокультурні чинники	міжкультурне розуміння; збереження культурної спадщини; туризм для отримання досвіду; тренди у споживанні; туризм для здоров'я та відновлення; технологічний вплив; гнучкість та індивідуалізація; туризм для сімей; туризм для спільнот; тривалість подорожей.
3	Технологічний прогрес	цифрові технології та інтернет; штучний інтелект та аналітика; розширена реальність та віртуальна реальність; технології «Інтернету речей» (IoT); безконтактні технології.
4	Екологічні чинники	спрямованість на сталість енергоефективність та зелені ініціативи; відновлювана енергія; збереження природних резерватів; екологічна свідомість туристів; співпраця з місцевими спільнотами.

Джерело: сформовано автором

Економічні чинники грають важливу роль у стратегічному розвитку міжнародного туризму, оскільки туризм є суттєвим сегментом глобальної економіки. Економічні аспекти, які впливають на стратегії розвитку міжнародного туризму, охоплюють наступні напрями:

- економічний ріст: зростання світової економіки може призводити до збільшення обсягів подорожей, оскільки люди мають більше грошей для витрат на туристичні послуги;
- курси валют: зміни в обмінних курсах можуть впливати на конкурентоспроможність різних країн у туристичному секторі. Зниження вартості національної валюти може зробити країну більш привабливою для іноземних туристів;
- зміни в умовах зайнятості: зростання зайнятості і підвищення рівня доходів споживачів може стимулювати попит на туристичні послуги;
- інфляція та вартість життя: високий рівень інфляції та зростання вартості життя можуть впливати на витрати туристів і їхні можливості подорожувати;
- фіскальні заходи та підтримка галузі: податкові пільги, субсидії та інші фіскальні заходи можуть стимулювати розвиток туристичної галузі;
- глобальні економічні тренди: розуміння та адаптація до глобальних економічних трендів, таких як зміни в споживчих поведінках, може допомогти виробникам туристичних послуг адаптуватися до змін у попиті;
- розвиток інвестицій: інвестиції в туристичні проекти та інфраструктуру можуть підвищити привабливість країни для туристів;
- туризм як галузь зайнятості: розвиток туризму може створювати нові робочі місця та сприяти розвитку малих та середніх підприємств;
- транскордонний туризм: економічні відносини та співпраця між країнами можуть позитивно впливати на обсяги трансграничного туризму;
- глобалізація та технології: зростання глобалізації і використання сучасних технологій може полегшити доступ туристів до інформації та забезпечити швидкі та ефективні послуги.

Аналіз глобальних чинників дозволяє визначити основні напрями стратегічного розвитку міжнародного туризму, такі як підвищення конкурентоспроможності, розвиток сталого туризму, використання інноваційних технологій та підвищення якості послуг.

Підвищення конкурентоспроможності в сфері міжнародного туризму є важливою стратегічною метою, оскільки воно сприяє покращенню результатів діяльності галузі та сприяє збільшенню її впливу на світовій ринку туризму. Висока конкурентоспроможність туристичного напрямку чи країни дозволяє привертати більше туристів, забезпечує стабільний потік прибутків та сприяє загальному економічному розвитку країни.

Підвищення конкурентоспроможності міжнародного туризму може здійснюватися шляхом впровадження таких стратегій, як розвиток інфраструктури, покращення якості туристичних послуг, маркетингова промоція країни або регіону, підтримка сталого розвитку туризму та інноваційність у галузі.

Наукові дослідження показують [17, с. 422–432; 18, с. 1237–1248; 19, с. 253–269; 20, с. 946–961], що підвищення конкурентоспроможності в туристичній сфері сприяє: *збільшенню туристичного потоку* через покращення інфраструктури, розвиток та маркетингову промоцію, яка дозволяє залучити більше туристів, що приносить додаткові доходи та сприяє економічному зростанню; *підвищенню доходів та зайнятості* через збільшення кількості туристів, яке сприяє збільшенню прибутків у туристичній галузі, розширенню ринків праці, зростанню рівня зайнятості та соціальному розвитку; *розвитку інфраструктури та послуг* через ефективну конкурентну боротьбу, яка спонукає до постійного покращення якості туристичної інфраструктури та послуг, призводить до підвищення задоволеності туристів та збільшення їхньої лояльності; *стимулюванню інвестицій* через підвищення конкурентоспроможності туристичного напрямку, яке привертає інвестиції у розвиток галузі, сприяє модернізації та розширенню туристичної інфраструктури. Таким чином, підвищення конкурентоспроможності міжнародного туризму сприяє розвитку економіки, підвищенню рівня життя населення та створенню нових можливостей для туристичної галузі.

Розвиток сталого туризму є ключовим чинником, який сприяє покращенню результатів діяльності міжнародного туризму через забезпечення балансу між економічними, соціокультурними та екологічними аспектами туристичної діяльності. Сталість в туризмі важлива не лише для збереження природних та культурних ресурсів, але й для забезпечення тривалої економічної вигоди та покращення якості життя місцевого населення [19, с. 253–269; 20, с. 946–961].

Сталість в туризмі сприяє *збереженню унікальних природних ландшафтів*, біорізноманіття та культурної спадщини, що є головними магнітами для туристів. Це дозволяє зберегти туристичні атракції для майбутніх поколінь та запобігти їхньому знищенню через надмірний туризм. Переваги розвитку сталого туризму для міжнародного туризму виділені на рис. 2.

Рис. 2. Переваги розвитку сталого туризму для міжнародного туризму

Джерело: сформовано автором

Сталість туризму сприяє *розумному використанню ресурсів*, оптимізації витрат та збільшенню ефективності в галузі. Це сприяє збільшенню доходів від туризму та підвищенню економічної стійкості місцевих громад. Розвиток сталого туризму сприяє *більшому залученні місцевого населення у туристичну діяльність*, забезпечує збереження традицій та культурної спадщини, а також стимулює розвиток інфраструктури та послуг для місцевого населення. Сталість в туризмі стає важливою конкурентною перевагою для туристичних напрямків та країн, що дозволяє привертати більше туристів, підтримувати стабільний потік прибутків та підвищувати імідж країни.

Отже, розвиток сталого туризму сприяє покращенню результатів діяльності міжнародного туризму через збереження природних та культурних ресурсів, підвищення економічної ефективності та соціального розвитку, а також збільшення конкурентоспроможності туристичних напрямків та країн.

Підвищення якості послуг у сфері міжнародного туризму є ключовим фактором, який сприяє покращенню результатів діяльності туристичної галузі через підвищення задоволеності туристів, їхню лояльність та позитивний імідж країни чи регіону як туристичного напрямку. Висока якість послуг створює позитивні враження у туристів, стимулює їхню повторну поїздку та надання рекомендацій іншим, що в свою чергу сприяє зростанню туристичного потенціалу та підвищенню доходів від туризму.

Висока якість послуг приносить задоволення туристам та забезпечує позитивний досвід подорожей, що робить їх більш лояльними до обраного напрямку та сприяє позитивним відгукам. Задоволені туристи мають більшу схильність повертатися до обраного напрямку у майбутньому та рекомендувати його іншим, що забезпечує стабільний потік туристів та підвищення репутації туристичного напрямку. Висока якість послуг стає ключовою конкурентною перевагою для туристичного напрямку чи країни, що дозволяє привертати більше туристів та збільшувати свою частку на міжнародному туристичному ринку. Покращення якості послуг сприяє збільшенню витрат туристів та збільшенню прибутків у туристичній галузі, що сприяє економічному зростанню та розвитку країни чи регіону. Підвищення якості послуг у міжнародному туризмі є важливим фактором, що сприяє покращенню результатів діяльності галузі через забезпечення задоволеності туристів, їхню лояльність та позитивний імідж туристичного напрямку.

Управління економічними чинниками є ключовим елементом стратегічного планування для розвитку міжнародного туризму, і гнучкість в адаптації до змін у світовій економіці є важливою для успішної реалізації стратегій.

Соціокультурні тенденції грають значну роль у стратегічному розвитку міжнародного туризму, оскільки вони впливають на вибір місць відпочинку, інтереси туристів, та створюють нові можливості для розвитку туристичних послуг.

Ключовими соціокультурні аспектами, які важливі для формулювання стратегій у сфері міжнародного туризму є [15, с. 161–166; 16]: *міжкультурне розуміння* (зростання інтересу до міжкультурного спілкування та розуміння може впливати на вибір туристів щодо країн та регіонів з різноманітною культурною спадщиною); *збереження культурної спадщини* (збільшений інтерес до збереження та вивчення культурної спадщини може сприяти розвитку туризму в історичних та культурних місцях); *туризм для отримання досвіду* (зростання попиту на туристичні маршрути, які пропонують унікальні та освітні досвіди, такі як кулінарні майстер-класи, мовні курси, та взаємодія з місцевими жителями); *тренди у споживанні* (зміни в споживчих тенденціях, такі як зацікавленість у здоровому способі життя, веганському харчуванні, та екологічно відповідальних подорожах); *туризм для здоров'я та відновлення* (збільшений попит на медичний, спа- та велнес-туризм, орієнтований на покращення фізичного та психічного здоров'я); *технологічний вплив* (використання технологій у сфері туризму, такі як віртуальна реальність, розширена реальність та соціальні мережі, що може впливати на спосіб планування та вибору подорожей); *гнучкість та індивідуалізація* (зростання попиту на індивідуально плановані та гнучкі подорожі, а також адаптація туристичних послуг до особистих вподобань); *туризм*

для сімей (збільшений інтерес до туризму для сімей та мультигенераційних подорожей); туризм для спільнот (розвиток форм туризму, які взаємодіють із місцевими спільнотами та враховують їхні потреби та інтереси); тривалість подорожей (зміни в тривалості подорожей та зростання популярності коротших та інтенсивних відпусток) [8, с. 104–112].

Стратегії розвитку міжнародного туризму повинні враховувати ці соціокультурні тенденції для ефективного пристосування до змін у споживчому попиті та вподобаннях туристів.

Технологічний прогрес та екологічні вимоги взаємодіють і мають значущий вплив на стратегічний розвиток міжнародного туризму. А саме це проявляється через технологічний прогрес в якому велику роль відіграє використання цифрових технологій та інтернету, веб-платформ та мобільних додатків для забезпечення легкого доступу до інформації та бронювання туристичних послуг. Долучення та впровадження штучного інтелекту та аналітики для персоналізації послуг, прогнозування попиту та оптимізації бізнес-процесів. Розширення реальності та віртуальної реальності для створення захоплюючих та інтерактивних туристичних експерієнцій. Використання IoT для покращення управління готелями, забезпечення безпеки та оптимізації енергоспоживання через застосування технологій «Інтернету Речей» (IoT) а також безконтактних технологій з впровадженням технологій безконтактною оплати, електронних квитків та інших рішень для забезпечення безпеки та зручності туристів.

Екологічні чинники впливу на розвиток міжнародного туризму стають все більш суттєвими у світлі зростаючої уваги до сталості та збереження природи. Ці чинники включають у себе вплив туристичної діяльності на природне середовище та спроби мінімізувати негативний вплив, які спостерігаються в спрямованості на сталість розвитку сталого туризму та зменшенні негативного впливу на природне середовище. Також розвивається в енергоефективності та зелених ініціативах організації та управлінні туристичних підприємств, які впроваджуються в енергоефективних технологій та участі підприємств у зелених програмах для зменшення викидів та використанні природних ресурсів. Екологічність поширюється у відновлюваній енергії при збільшенні використання відновлюваної енергії у готелях та туристичних об'єктах, збереженні природних резерватів у вигляді введенні заходів для збереження і захисту природних резерватів та екосистем. Екологічні чинники інтерпретуються у вихованні екологічної свідомості туристів та сприянні екологічно відповідальному способу подорожей. Актуальність екологізації відображається в співпраці з місцевими спільнотами, встановленню партнерських відносин з місцевими спільнотами для забезпечення екологічно стійкого розвитку.

Забезпечення балансу між технологічним прогресом і екологічними вимогами є важливим завданням для туристичної галузі, спрямованого на створення привабливих, ефективних та сталі туристичних пропозицій. Для впровадження стратегій розвитку у сфері міжнародного туризму необхідно розробити та запропонувати рекомендації та практичні кейси, які враховуватимуть специфіку галузі та потреби ринку. Ці рекомендації можуть містити напрями:

1. Стимулювання сталого туризму, які проявляли свою діяльність в підтримці екологічно чистих туристичних напрямків та підприємств; впровадженню програм та ініціатив, спрямованих на захист природних та культурних ресурсів; розробці та впровадженню сертифікаційних стандартів для сталого туризму.

2. Підвищення якості послуг та конкурентоспроможності, які проявляли свою спрямованість в наданні підтримки туристичним підприємствам у покращенні якості послуг та інфраструктури; розвитку маркетингових стратегій для приваблення туристів, зокрема з використанням цифрових технологій та соціальних мереж; підтримці розвитку туристичних інновацій та впровадження новітніх технологій.

3. Підвищення кваліфікації та навчання кадрів, яка здійснювалась шляхом організації навчальних програм та курсів для працівників туристичної галузі з питань сталого розвитку, якості обслуговування та міжнародних стандартів; проведенню тренінгів та семінарів для підвищення професійної компетентності та ефективності роботи персоналу.

4. Залучення інвестицій та розвиток інфраструктури, може здійснюватися шляхом створення сприятливого інвестиційної клімату для залучення інвесторів у розвиток туристичної інфраструктури; розвитку транспортної, готельної та комунікаційної інфраструктури для забезпечення комфортного та безпечного відпочинку туристів.

5. Збільшення культурного обміну та міжнародного співробітництва, реалізовувалося шляхом ініціатива культурного обміну, проведення фестивалів та подій, спрямованих на просування міжнародного співробітництва та розуміння різноманітності культур; розвитку міжнародного співробітництва та обміну досвідом між країнами для спільного розвитку туристичних напрямків та проектів.

Ці рекомендації та практичні кроки мають на меті сприяти сталому та інноваційному розвитку міжнародного туризму, забезпечуючи його ефективність та конкурентоспроможність у глобальному масштабі.

Прикладом впровадження стратегій розвитку у сфері міжнародного туризму можуть стати реальні рекомендації та практичні кейси в напрямку підвищення кваліфікації та навчання кадрів у вигляді навчальних програм, освітніх курсів, тренінгів та практикумів з питань сталого розвитку для працівників туристичної галузі. Приклад навчальної програми та практикуму з питань сталого розвитку, якості обслуговування та міжнародних стандартів наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

**Навчальна програма та практикум з питань сталого розвитку,
якості обслуговування та міжнародних стандартів**

Назва модулю	Теми модулю	Практичні кейси	Завдання до кейсів
Модуль 1: Вступ до сталого розвитку туризму	Визначення поняття сталого розвитку туризму. Основні принципи сталого розвитку. Роль туризму у збереженні природних та культурних ресурсів.	Створення туристичного продукту з урахуванням принципів сталого розвитку.	Учасники мають розробити туристичний маршрут або пакет послуг, які сприяють збереженню навколишнього середовища та підтримці місцевої спільноти.
Модуль 2: Якість обслуговування в туристичній галузі	Важливість якості обслуговування для клієнтів. Етапи вдосконалення якості обслуговування. Приклади найкращих практик у сфері обслуговування та їх вплив на задоволення клієнтів.	Покращення якості обслуговування	Рольова гра, в якій учасники відіграють ролі працівників туристичного підприємства та клієнтів для вивчення та розв'язання реальних ситуацій, пов'язаних із покращенням якості обслуговування.
Модуль 3: Міжнародні стандарти в туризмі	Огляд основних міжнародних стандартів у сфері туризму. Застосування міжнародних стандартів в туристичній діяльності. Вплив міжнародних стандартів на підвищення конкурентоспроможності туристичного підприємства.	Впровадження міжнародних стандартів	Аналіз практичних випадків та обговорення того, як впровадження міжнародних стандартів може покращити ефективність роботи туристичного підприємства.
		Проект з підвищення кваліфікації персоналу	Розробка проекту навчання та розвитку персоналу, який містить плани тренінгів, семінарів та інших заходів з підвищення кваліфікації згідно з міжнародними стандартами.

Джерело: сформовано автором

Ця навчальна програма та практичні кейси допоможуть підвищити рівень кваліфікації працівників туристичної галузі та забезпечити їхню готовність до впровадження стратегій розвитку, сталого розвитку та міжнародних стандартів.

Висновки. Отже, підсумовуючи вищенаведений матеріал, можна зробити загальний висновок про те що перспективи розвитку міжнародного туризму на глобальному рівні обумовлені рядом факторів, включаючи зростання інтересу до подорожей, розвиток транспортної інфраструктури, зміни у споживчих уподобаннях, технологічний прогрес та зміни в економічних умовах. Основними напрямками розвитку міжнародного туризму та практичними діями їх реалізації, можуть бути:

1. Зростання туризму в екологічно чистих регіонах, через проведення маркетингових кампаній для привертання уваги до екологічно чистих туристичних напрямків, наприклад, еко-туризм у національних парках або еко-готелі в екзотичних місцях.

2. Розвиток цифрових технологій у туризмі через впровадження мобільних додатків для полегшення процесу подорожей, наприклад, додатків для замовлення готелів, квитків на транспорт та екскурсій.

3. Збільшення міжнародних туристичних подій та фестивалів через організацію міжнародних туристичних виставок та фестивалів для привертання уваги до туристичних напрямків та послуг.

4. Розвиток туризму з медичною та відновлювальною спрямованістю, через створення медичних туристичних центрів, які надають послуги з оздоровлення, омолодження та відновлення здоров'я.

5. Збільшення обсягів туризму в екзотичних країнах та культурних маршрутах, через розвиток нових туристичних маршрутів та атракцій, які привертають увагу до культурної спадщини та традицій екзотичних регіонів.

6. Розвиток інфраструктури для туризму в сільських та віддалених районах, через інвестування у розвиток гостьового дому, сільського туризму та інших форм туризму, які сприяють економічному розвитку місцевих громад.

Ці заходи відображають потенційні напрями розвитку міжнародного туризму, які можуть бути використані для залучення більшого числа туристів, збільшення доходів та підвищення статусу туристичних напрямків у світі.

Список використаних джерел:

1. Демко В.С. Міжнародне співробітництво України в сфері туризму. *Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії в Україні: теорія, практика та інновації розвитку: збірник матеріалів Всеукр. наук.-прак. інт.-конф.*, 30 жовтня 2023 р. Умань: ВПЦ «Візаві», 2023. С. 76–80.

2. Демко В.С. Перспективи розвитку міжнародного туризму України. *Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу: зб. тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції* (6 грудня 2023 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: ТДАТУ, 2023. С. 34–37.

3. Демко В.С., Свиноус І.В. Потенціал міжнародного співробітництва України в геоekonomічному просторі туристичної галузі. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. № 2(48). 152 с.

4. Задоя В.О., Чаркіна Т.Ю. Стратегічний менеджмент в туризмі: ключові аспекти *Review of transport economics and management*. 2022. №. 24. С. 72–80.

5. Матвієвський Н.А. Методичні підходи визначення обсягу фінансування розвитку України в післявоєнний період. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2024. Вип. 41. С. 168–178.

6. Тимошук О.О. Туризм як фактор економічного зростання країни середньоземноморського регіону. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 18. С. 111–116.

7. Causevic S., Lynch P. Political (in) stability and its influence on tourism development. *Tourism Management*. 2013. Vol. 34. P. 145–157.

8. Chen K.C. Decision support system for tourism development: System dynamics approach. *Journal of Computer Information Systems*. 2004. Vol. 45(1). P. 104–112.

9. Choudhary Dr. Strategic management in sustainable tourism: challenges and prospects. *Managing tourism development for sustainable and inclusive recovery*. OECD Tourism Papers, OECD Publishing, Paris. 2021.

10. Husiev Yu. . Formation of entrepreneurship development strategies on the basis of franchising. *Formation of market relations in Ukraine*. 2010. Vol. 9(112). P. 181–184.

11. Kişi N. A Strategic approach to sustainable tourism development using the A'WOT hybrid method: A case study of Zonguldak, Turkey. *Sustainability*. 2019. T. 11, № 4. P. 964.
12. Harrington J., Chathoth P., Ottenbacher M. and Altinay L. Strategic management research in hospitality and tourism: past, present and future, International. *Journal of Contemporary Hospitality Management*. 2014. Vol. 26(5). P. 778–808. DOI: <https://doi.org/10.1108/IJCHM-12-2013-0576>
13. Hall D., Smith M., Marciszewska B. *Tourism in the New Europe: The Challenges and Opportunities of EU Enlargement*. Wallingford, Oxfordshire; Boston, MA: CABI CABI. 2006.
14. Honcharenko N. ., Skliarenko Ya.P. Theoretical and methodological foundations of the study of tourism policy of the European Union. *V. N. Karazina Bulletin of Kharkiv National University. Series "International Relations. Economy. Tourism"*. 2017. Vol. 6. P. 161–166.
15. Hafiz Muhammad Usman Khizar, Aurangzaib Younas, Satish Kumar, Ahsan Akbar, Petra Poulouva. The progression of sustainable development goals in tourism: A systematic literature review of past achievements and future promises. *Journal of Innovation & Knowledge*. 2023. Vol. 8, Is. 4. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jik.2023.100442>
16. Trusova N.V., Krasnodied T.L., Demko V.S., Zakharchenko O.H., Morozova Ya.V., Katsemir O.S. Guarantee of safe innovative development of the tourist industry of Ukraine. *GeoJournal of Tourism and Geosites*. 2022. Vol. 41(2). P. 422–432.
17. Trusova N.V., Tsviliy S.M., Mykhailyk D.P., Ogloblina V.O., Marusei T.V. Innovative Incentives of the Tourism Industry in the Period of Post-Conflict Reconstruction of Ukraine. *Review of Economics and Finance*. 2023. Vol. 21. P. 1237–1248.
18. Trusova N., Tsviliy S., Gurova D., Demko V., Samsonova V. Budget Instruments for Stimulating the Development of the Investment Potential of the Tourism Industry in Ukraine. *Economic Affairs*. 2023. Vol. 68(01s). P. 253–269.
19. Tsviliy S.M., Ogloblina V.O., Demko V.S., Pavliuk A.A. & Pisetskyi M.M. Potential of international cooperation of Ukraine in the geoeconomic space of the tourist industry. *GeoJournal of Tourism and Geosites*. 2023. Vol. 49(3). P. 946–961. DOI: <https://doi.org/10.30892/gtg.49311-1095>
20. UNWTO Tourism Data Dashboard. URL: <https://www.unwto.org/tourism-data/unwto-tourism-dashboard> (дата звернення 12.10.2024).
21. UNWTO Tourism Dashboard – Insights on key performance indicators for inbound and outbound tourism at the global, regional and national levels. UNWTO Tourism Dashboard. URL: <https://www.unwto.org/unwto-tourism-dashboard> (дата звернення 12.10.2024).
22. UNWTO. *World Tourism Barometer*. 2022. Vol. 20(5). P. 1–5. URL: https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2022-09/UNWTO_Barom22_05_Sept_EXCERPT.pdf?VersionId=pYFmf7WMvpcfjUDuhNzbQ_G.4phQX79q (дата звернення: 12.10.2024).
23. United Nations Statistics Division. Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework. URL: <https://www.unstats.un.org/unsd/publication/Series/F> (дата звернення 12.10.2024).

References:

1. Demko V. S. (2023) International cooperation of Ukraine in the field of tourism. *Strategic perspectives of the tourism and hotel and restaurant industry in Ukraine: theory, practice and development innovations*: collection of materials of the All-Ukrainian scientific and practical int. conf. Uman: VPC 'Vizavi'. (in Ukrainian)
2. Prospects for the development of international tourism in Ukraine. (2023). *Modern Challenges and Prospects for the Development of Economy and Business*: Collection of abstracts of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (December 6, 2023, Zaporizhzhia). Zaporizhzhia: TDAU. (in Ukrainian)
3. Demko V. S., Svyynous, I. V. (2023) Potential of international cooperation of Ukraine in the geo-economic space of the tourism industry. *Collection of scientific papers of Tavria State Agrotechnological University named after Dmytro Motornyi (economic sciences)*, no. 2(48). (in Ukrainian)
4. Zadoya V. O., Charkina T. Y. (2022) Strategic management in tourism: key aspects. *Review of transport economics and management*, no. 24, pp. 72–80 (in Ukrainian)
5. Matviyevskiy N. A . (2024) Methodological approaches to determining the amount of financing for the development of Ukraine in the post-war period. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law. Economic series. Legal series*, no. 41, pp. 168–178 (in Ukrainian)
6. Tymoshchuk O. O. (2023) Tourism as a factor of economic growth in the Mediterranean region. *Investments: practice and experience*, no. 18, pp. 111–116. (in Ukrainian)
7. Causevic S., Lynch P. (2013) Political (in) stability and its influence on tourism development. *Tourism Management*, no. 34, pp. 145–157.
8. Chen K. C. (2004) Decision support system for tourism development: System dynamics approach. *Journal of Computer Information Systems*, no. 45(1), pp. 104–112.
9. Choudhary Dr. (2021) Strategic management in sustainable tourism: challenges and prospects. Managing tourism development for sustainable and inclusive recovery, OECD Tourism Papers. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/b062f603-en>
10. Husiev Yu. V. (2010) Formation of entrepreneurship development strategies on the basis of franchising. *Formation of market relations in Ukraine*, no. 9(112), pp. 181–184.

11. Kişi N. A. (2019) Strategic approach to sustainable tourism development using the A*WOT hybrid method: A case study of Zonguldak, Turkey. *Sustainability*, no. 11(4), p. 964.
12. Harrington J., Chathoth P., Ottenbacher M. and Altinay L. (2014) Strategic management research in hospitality and tourism: past, present and future. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, no. 26(5), pp. 778–808. DOI: <https://doi.org/10.1108/IJCHM-12-2013-0576>
13. Hall D., Smith M., Marciszewska B. (2006) *Tourism in the New Europe: The Challenges and Opportunities of EU Enlargement*. Wallingford, Oxfordshire; Boston, MA: CABI CABI.
14. Honcharenko N. I., Skliarenko Ya. P. (2017) Theoretical and methodological foundations of the study of tourism policy of the European Union. *V. N. Karazina Bulletin of Kharkiv National University. Series "International Relations. Economy. Tourism"*, no. 6, pp. 161–166.
15. Hafiz Muhammad Usman Khizar, Aurangzaib Younas, Satish Kumar, Ahsan Akbar, Petra Poulova (2023) The progression of sustainable development goals in tourism: A systematic literature review of past achievements and future promises. *Journal of Innovation & Knowledge*, no. 8(4). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jik.2023.100442>
16. Trusova N. V., Krasnodied T. L., Demko V. S., Zakharchenko O. H., Morozova Ya. V., Katsemir O. S. (2022) Guarantee of safe innovative development of the tourist industry of Ukraine. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, no. 41(2), pp. 422–432.
17. Trusova N. V., Tsviliy S. M., Mykhailyk D. P., Ogloblina V. O., Marusei T. V. (2023) Innovative Incentives of the Tourism Industry in the Period of Post-Conflict Reconstruction of Ukraine. *Review of Economics and Finance*, no. 21, pp. 1237–1248.
18. Trusova N., Tsviliy S., Gurova D., Demko V., Samsonova V. (2023) Budget Instruments for Stimulating the Development of the Investment Potential of the Tourism Industry in Ukraine. *Economic Affairs*, no. 68(01s), pp. 253–269.
19. Tsviliy S. M., Ogloblina V. O., Demko V. S., Pavliuk A. A., & Pisetskyi M. M. (2023) Potential of international cooperation of Ukraine in the geoeconomic space of the tourist industry. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, no. 49(3), pp. 946–961. DOI: <https://doi.org/10.30892/gtg.49311-1095>
20. UNWTO Tourism Data Dashboard. Available at: <https://www.unwto.org/tourism-data/unwto-tourism-dashboard>
21. UNWTO Tourism Dashboard – Insights on key performance indicators for inbound and outbound tourism at the global, regional and national levels. UNWTO Tourism Dashboard. Available at: <https://www.unwto.org/unwto-tourism-dashboard>
22. UNWTO. (2022) *World Tourism Barometer*, no. 20(5), pp. 1–5. Available at: https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2022-09/UNWTO_Barom22_05_Sept_EXCERPT.pdf?VersionId=pYFmf7WMvpcfjUDuhNzbQ_G.4phQX79q
23. United Nations Statistics Division. (2008). *Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework*. Available at: <https://www.unstats.un.org/unsd/publication/Series/F>

Demko V. S., PhD, Assistant Professor
Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University
valjademko88@gmail.com
ORCID: 0000-0001-6456-8795

STRATEGIC DIRECTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL TOURISM

Abstract. *The article is devoted to the strategic directions of international tourism development. The relevance of the topic lies in the need to research and develop effective strategies and approaches to improving tourism development. The purpose of the study is to determine the strategic directions that determine the further development of the tourism sector at the global level. Results. The study identifies the strategic guidelines for the development of world tourism, identifies the key economic aspects and benefits of sustainable tourism development that affect the strategies for the development of international tourism. Recommendations and practical cases on the implementation of development strategies in the field of international tourism, taking into account the specifics of the industry and market needs, are developed and proposed. Conclusions. Prospects for the development of international tourism at the global level are determined by a number of factors, including growing interest in travel, development of transport infrastructure, changing consumer preferences, technological progress, and changing economic conditions. Key areas for the industry's development may include the growth of tourism in environmentally friendly regions, the development of digital technologies, an increase in the number of international tourism events and festivals, the growth of medical and health tourism, and exotic tourism, and the development of tourism in rural regions.*

Keywords: *sustainable tourism, tourism sector, tourist flow, international tourism, strategic development, international tourism cooperation.*